

לתנועות והערות: טגא 054-6868199

העלון מוקדש לעילוי נשמת:
בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל,
בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל,
מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל
יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה
ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים
ז"ל. לקבלת העלון במייל - לשלוח
הודעה ל: sagif_@walla.co.il

שבת שלום

בס"ד עלון מס' 104 לשבת 19.7.2013 - תשע"ג אב יב'

זה השער לה' עדיקים יבוא בו

וַאֲתַחֲנֶנּוּ

וַאֲתַחֲנֶנּוּ אֵל ה' בַּעַת הַהוּא לֵאמֹר.. מִי אֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ (ג,כג-כד)
וַאֲתַחֲנֶנּוּ אֵל ה' - כאשר אדם מתחנן לשם יתברך בעת צרה, עליו להבטיח כי "בַּעַת הַהוּא" - שבה יזכה
להיוושע "לֵאמֹר" - לומר "מִי אֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ" - להודות לשם יתברך ולפרסם את הנס.

רב לך אֵל תּוֹסֵף דִּבֶּר אֱלֹהֵי עוֹד בְּדִבְרֵי הַזֶּה (ג,כו)
מילת "לך" עולה בגימטריה חמישים כי משה בעצמו אמר (תהלים צי): "יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׁבָעִים שָׁנָה", זאת
אומרת בדרך הטבע אורך חיי האדם הם שְׁבָעִים שָׁנָה בלבד, ומשה חי מאה ועשרים שנה, דהיינו חמשים
שנה יותר מהראוי בדרך הטבע, וכעת ביקש משה להיכנס לארץ ולחיות עוד מספר שנים, אמר לו הקב"ה:
"רַב לְךָ", די לך באותם חמישים שנה שנתווספו לך (כלי יקר).

וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי רַב לְךָ אֵל תּוֹסֵף דִּבֶּר אֱלֹהֵי עוֹד בְּדִבְרֵי הַזֶּה (ג,כו)
כתוב בתהלים (נג): "וּסְבִיבֵיו נְשַׁעְרָה מְאֹד" מכאן דרשו חז"ל (יבמות קכא,ב): מלמד שהקב"ה מדקדק עם
הצדיקים כחוט השערה. משה אמר (במדבר טז,ז): "רַב לְכֶם בְּנֵי לְוִי" ועל זה אמרו חז"ל (סוטה יג,ב) שנענש
מידה כנגד מידה שהקב"ה אמר לו באותו משקל "רַב לְךָ אֵל תּוֹסֵף דִּבֶּר אֱלֹהֵי". מפה רואים יסוד: משה רבנו
נתבע על מה שאמר לקרוא ועדתו "רַב לְכֶם" ואם היתה כוונתם מתחילה ועד סוף, רק שררה וכבוד, איך יתכן
שיתבע משה רבנו על מה שאמר להם: "רַב לְכֶם" והלא בקשת משה רבנו היתה רק רדיפה אחרי המצוות
ובקשת המעלה. ואיך יתכן לומר לו "רַב לְךָ" כגמול על מה שאמר: "רַב לְכֶם" שלא יבקשו שררה. על כרחך
לומר שגם הם בתחילה בקשו מעלה רוחנית. ועל זה אמר להם משה רבנו שאין להם לבקש גדולה יתרה
רוחנית שלא ניתנה להם ויש להם להסתפק במעלתם שזכו אליה. ולכן נתבע משה רבנו על שהוכיחם בלשון:
"רַב לְכֶם". מפני שלא יתכן לומר לשום אדם מישראל, שרב לו במעלתו שזכה אליה עד היום ואין לו להגביה
לבו בדרכי ה' לבקש מעלה יותר גדולה, כש"כ לאנשים גדולים ויחידי סגולה בישראל, כי אין גבולות בזה
וכל אדם מישראל חייב תמיד לשאוף מעלה ומעלה. וכאמרם (בתדב"א כה): חייב אדם לומר: "מתי יגיעו
מעשי, למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב"? אולי בכ"ז תעלה בידו. וכזו היתה התביעה על מרע"ה שאמר
לבני לוי: "רַב לְכֶם" ועל זה נענה במידה כנגד מידה, שאמר הקב"ה גם לו: "רַב לְךָ" כלומר: אל תבקש מעלה
כזו שכבר נגזר שלא תגיע אליה.

וַהֲהָרַ בַּעַר בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם (ד,יא)
"וַהֲהָרַ בַּעַר" - רמז ליצר הרע, שנדמה לאדם כהָרַ והוא בַּעַר בקרבו להחטיאו. מה יעשה האדם? "בְּאֵשׁ" -
יעטוק בתורה שנמשלה לאש כנאמר (ירמיהו כג,כט): "הָלוֹא כֹה דִּבְרֵי בְּאֵשׁ נָאֵם". ואם עדיין לא יצליח
להתגבר על יצרו או יקרא קריאת שמע וזהו הרמז "עַד" - רמז לפסוק (דברים ו,ד): "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ
ה' אֶחָד" - שאדם אומר את הפסוק הזה, הוא עולה כ'עַד' לפני הקב"ה (מובא במדרש שבמילת שמע האות
עין גדולה, ובמילת אחד האות דלת גדולה, וזה כי הקב"ה וישראל מעידים זה על זה). "עַד לֵב הַשָּׁמַיִם".

וּבְקִשְׁתֶּם מִשָּׁם אֵת ה' אֱלֹהֵיךָ וּמִצְאָתָּהּ פִּי תִדְרָשׁוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ (ד,כט)
ה"אור החיים" הקדוש זצ"ל דייק, מדוע הכתוב פותח בלשון רבים: "וּבְקִשְׁתֶּם" ומסיים בלשון יחיד: "וּמִצְאָתָּהּ"?
ותירץ: שרבים המתפללים ומבקשים בקשות מאת השוכן במרומים, אבל רק מעטים הנענים, ובודדים הם
שמשאלות ליבם מתגשמות. וזהו: "וּבְקִשְׁתֶּם אֵת ה' אֱלֹהֵיךָ", רבים המבקשים. "וּמִצְאָתָּהּ", רק בודדים נענים.
ומדוע? "פִּי תִדְרָשׁוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ". משום שמעטים בלבד מתפללים בכל ליבם, סומכים אך ורק על
הקדוש ברוך הוא, ואומרים: "ריבונו של עולם, אין לנו מלך אלא אתה, ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע!

וּבְקִשְׁתֶּם מִשֵּׁם אֵת ה' אֱלֹהֵיךָ וּמִצְאָתָּהּ פִּי תִדְרְשׁוּנוּ בְּכָל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ (ד,כט)
כאשר אדם נמצא במצב רוחני ירוד, אם נפל בעבירות, מרגיש הוא שנוא ולא רצוי לפני הקב"ה, אבל זה לא נכון! הבעל שם טוב הקדוש מביא ראיה לכך מהפסוק שלנו: "וּבְקִשְׁתֶּם מִשֵּׁם", דווקא מִשֵּׁם! אומר הבעל שם טוב, שלא יחשוב האדם שנפל, כי כדי למצוא את הקב"ה בחזרה, עליו קודם כל לברוח מהמקום בו הוא כעת. בטענה של: "ה' לא יקשיב לי, בכזה מקום חשוך ונורא" – זה לא נכון! הכתוב אומר: וּבְקִשְׁתֶּם מִשֵּׁם! מִשֵּׁם! דווקא! מכל מקום בו אתה נמצא, ביכולתך לצעוק אל השי"ת, שיבוא להוציא אותך כמו שאמר דוד המלך (תהלים קל,א): "מִמְעַמְמִים קָרְאתִיךָ ה'". גם שאדם נמצא עמוק בתוך דכדוכה של נפש ועבירות, יכול הוא לבקש את השם יתברך, ואז יזכה "וּמִצְאָתָּהּ" וזאת בתנאי "פִּי תִדְרְשׁוּנוּ בְּכָל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ".

וּבְקִשְׁתֶּם מִשֵּׁם אֵת ה' אֱלֹהֵיךָ וּמִצְאָתָּהּ פִּי תִדְרְשׁוּנוּ בְּכָל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ (ד,כט)
פתח הכתוב בלשון רבים: "וּבְקִשְׁתֶּם" וסיים בלשון יחיד: "וּמִצְאָתָּהּ"? ברם, כלל זה לימדונו חכמינו: שבראותנו שני בני אדם שלקו באותה מחלה, זה התפלל ונענה. וזה התפלל ולא נענה. הרי זה משום שהראשון התפלל תפילה שלמה, בכונה. ועל כן נענה. ואילו השני, לא התפלל בשלימות ובכונה וע"כ לא נענה. (ראש השנה יח). הוא אשר אמר הכתוב: "וּבְקִשְׁתֶּם מִשֵּׁם אֵת ה' אֱלֹהֵיךָ וּמִצְאָתָּהּ" שניכם תבקשו רחמים מאת השם יתברך אעפ"כ: "וּמִצְאָתָּהּ", רק האחד משניכם, משום: "פִּי תִדְרְשׁוּנוּ בְּכָל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ", שביקש והתפלל בכונה הראויה וע"כ השיג את בקשתו. (גן רוה' בשם ספר 'אהל מועד').

בְּמִצְרִים לְעֵינֶיךָ (ד,לד)

ביאר רבי ברוך ממעזבוז זיע"א: "בְּמִצְרִים" – כלומר כל המיצרים – הצרות והייסורים שהאדם עובר בחייו, הם רק "לְעֵינֶיךָ" – רק למראית עין הם נראים כצרות וייסורים, אבל האמת שהכל רחמים וחסדים מהשם יתברך.

וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל לְבַבְךָ פִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים בְּשֵׁמִים מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד (ד,לט)
נביא לפניכם מס' ביאורים נפלאים שכתב האור החיים הקדוש זיע"א על פסוק זה:

א. על דרך אומרם ז"ל (קידושין ל,ב): "אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש" ואם לאו "יזכור לו יום המיתה" (ברכות ה,א) ובוזה יהיה נכנע לבבו, והוא אומר "וַיִּדְעַתְּ" – דהיינו יתן בדעתו "הַיּוֹם" הידוע שהוא יום המיתה ובוזה "וְהַשַּׁבָּת אֶל לְבַבְךָ" להשיבו אל דרך הטוב והישר, ודקדק לומר "לְבַבְךָ" ברבים לרמוז לב' יצרים: יצר הטוב ויצר הרע.

ב. על דרך אומרם ז"ל (בבא בתרא פד,א): "למה החמה בבוקר פניה אדומים וכו' לפי שעוברת על פתחה של גיהנם וכו', והוא אומר "וַיִּדְעַתְּ" – תן לבך לדעת מעשה היום ותראה הכרה בשמש כי יש דין לעוברי רצונו ובוזה תשיב אל "לְבַבְךָ" – "פִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים בְּשֵׁמִים מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד".

ג. על דרך אומרם ז"ל (חגיגה יב,ב): "כי העולם הזה יקרא לילה ועולם הבא יקרא יום". כאשר יראה האדם דברים מנוגדים בעולם הזה: 'כי צדיק ורע לו, ורשע וטוב לו', בכך יטהו לבבו מלבחור בטוב הנצחי, ויראהו הרשעים בעולם הזה שעושים עבירות ומרויחים ומצליחים. ואז ויאמר אליו לבבו: "הלא תראה כי טוב הוא לחיות כמו הרשעים, לכן אמר "וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם" – שהוא רמוז לעולם הבא הנקרא יום, "וְהַשַּׁבָּת אֶל לְבַבְךָ" – דהיינו תשיב אל ליבך תשובה ניצחת – כי ה' מְשַׁלֵּם לְשֹׁנְאָיו אֶל פְּנֵי לְהַאֲבִידוֹ" (פרק י' פסוק ז') – הקב"ה משלם לרשע בחייו גמולו הטוב כדי להאבידו מן העולם הבא. ובזכות שתזכור את זה בכל יום ויום תדע כי "פִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים" ותבחר בטוב.

וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל לְבַבְךָ (ד,לט)

רבי חיים מצאנז היה רגיל לומר: בצעירותי ביקשתי להחזיר את כל העולם למוטב, ולקרבם לשם יתברך. לימים, ראיתי שאת כל העולם לא אוכל לתקן ובקשתי לתקן לפחות את בני עירי. לאחר כך קראתי על עצמי: ולואי שאוכל לעשות לבני ביתי ולנטוע בליבם יראת שמים. לבסוף ראיתי, שאני תופס מרובה וכדאי לי להסתפק במועט לגמרי ולחפש לעצמי דרך תשובה. ובעוונותי הרבים אף דבר זה לא השגתי..
אף הוא הביא על כך משל: כפרית אחת עניה היו לה כמה ילדים, היו מבקשים אוכל ולא היה לה ליתן להם. פעם אחת מצאה ביצה, קראה לילדיה ואמרה: ילדים, ילדים, שוב אין לנו לדאוג, ביצה מצאתי. ואני אעשה

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

בחכמה, לא אוכל את הביצה אלא אבקש מן השכן שיניח לי ליתן אותה תחת תרנגולת רובצת תחת ביצים עד שתצא מן הביצה תרנגולת. ואני אנהג בחכמה, ולא נאכל את התרנגולת אלא אושיב אותה על ביצים ויצאו מהביצים תרנגולות, והתרנגולות אף הן יטילו ביצים הרבה עד שיהיו לנו תרנגולות הרבה וביצים הרבה. ועוד אנהג בחכמה, לא אוכל לא את התרנגולת ולא את הביצים, אלא אמכור אותן ואקנה לי עגלה, והעגלה לא אוכל אלא אגדל אותה עד שתעשה פרה, ואת הפרה לא אוכל עד שתלד ולדות, ואף אותם לא נאכל ויהיו לנו פרות ועגלים. ולסיום שוב אנהג בחכמה, ואמכור את הפרות והעגלים ואקח שדה ויהיו לנו שדות ופרות ועגלים. לבסוף הכפרית, בתחושת סיפוק ושמחה פרשה ידיה לשמים ואמרה: "ולא יחסר לנו עוד מאומה..." עד שאותה כפרית מדברת כך ומשתעשעת באותה ביצה, נפלה הביצה מידיה ונשברה..

"כך אנחנו" אומר רבי חיים: "כשמתקרבים ימי חודש אלול וה' ימים הנוראים" כל אדם מקבל עליו לעשות תשובה וחושב בלבו, כך אעשה וכך אעשה. אבל הימים עוברים בהרהורי דברים בלבד ואין המחשבה מביאה לידי מעשה, ולא עוד אלא שבסוף הוא נופל למטה, לפיכך צריך אדם להשגיח על עצמו הרבה במיוחד בימים אלו שלא יפול חלילה". (שבעים פנים לתורה).

פַּדְּ אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ פֶּאֶשֶׁר צִוָּה ה' אֱלֹהֶיךָ לְמַעַן יֵאָרִיכְךָ יְמֶיךָ (ה,טז)

בספר "יגדיל תורה" מובא מעשה נשגב שסיפר אחד מוזקני וחכמי ירושלים שאירע עמו לפני יותר מחמישים שנה, כאשר קפצה עליו מחלה קשה והרופאים הבהילוהו, באמרם אליו שהמחלה יכולה להזיק לו בענין אורך חייו... היהודי הנ"ל לקח את הדברים ללבו ולא ידע מנוחה לנפשו, והחליט, לרדת לעיר בני ברק מקום משכנו של הגה"ק בעל החזון איש ז"ע. עברו כמה ימים עד שהצליח לגייס את הסכום בשביל שיוכל לרדת לבני ברק, והנה הגיע לבית החזון איש. החזון איש שמע את דברי היהודי, שהיה שבור בנפשו, ולאחר שגמר לומר את אשר על לבו, שאלו החזון איש: היש לך אב או אם? והלה הנהן בראשו, הוסיף ושאלו כמה עלתה לך הנסיעה לבוא הנה מירושלים, והלה נקב בסכום המדויק – שכנראה לא היה מבוטל בימים ההם. נענה החזון איש ואמר: "אולי יכול הנך להסביר לעצמך, הרי כתוב בתורה פַּדְּ אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרִיכְךָ יְמֶיךָ", מתי הוצאת בפעם האחרונה על הוריק חמישית ממה שהוצאת עבור נסיעתך הנה, במקום לתת את הכסף למצוה מובטחת זו, ירדת לב"ב ונסעת למקום שפעמים סגור פעמים פתוח, ואף כשפתוח אין זה מובטח שיתקיים האמור. סע א"כ בחזרה לירושלים והתחל להדר במצוות כיבוד אב ואם ובודאי תיוושע – הרי יש לך הבטחה מן התורה לאריכות ימים! סיפר אותו יהודי: הישרות שבה נאמרו הדברים והפשטות זעזעונית, ומאותו יום ואילך שמתי מצוה זו לראש מעייני וב"ה הנני חי עד היום לאורך ימים ושנים טובות!...

בספר "מעשה איש" שכאשר הרב רוזשטיין זצ"ל הגיע עם תלמידיו לביקור אצל "החזון איש", ביקש אחד מן הילדים רשות לשאול דבר מה את מרן החזון איש. כשניתנה לו הרשות הוא שאל: "איך הרב נהיה ה'חזון איש"? החזון איש האדים כולו והשיב: "בזכות כבוד אב ואם!..."

וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יָדָךְ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ (ו,ח)

"האם הרעיון של המחשב מופיע בתורה?", שאל מדען את הרבי מלובביץ זצ"ל, כאשר תופעת המחשבים החלה להתפתח. הרבי השיב בחיוב, והפתיע את המדען באומרו כי הרעיון של המחשב מתבטא כבר בתפילין. האם חשבתם על כך כאשר הנחתם תפילין? אם לא, בפעם הבאה שתעשו זאת, תוכלו להבין טוב יותר מה מסמלים התפילין. המחשב מבצע יחד פעולות של כמה מכשירים שונים – מקלדת, מסך, מחשבון, מדפסת וכדומה – ומפעיל את כל היכולות הללו עבור מטרה אחת. זו גם המהות של מצוות תפילין. באדם יש חלקים שונים: המוח הוא ממלכה בפני עצמה, הלב הוא עולם משלו, והידיים ממלאות פונקציה אחרת. הנחת תפילין מחברת בין המוח, הלב והידיים, כך שכולם יפעלו במשותף מתוך מטרה אחת – לקיים את רצון הבורא ולהוסיף קדושה בעולם. כלומר, בהנחת תפילין יש יותר ממעשה פיזי. התפילין נועדו לחבר בין שני עולמות שונים באדם – עולם הרגש שבלב, ועולם השכל שבמוח. מהו סוג החיבור? אם תקדישו דקה להתבונן, תבחינו כי הנחת תפילין של יד קודמת לתפילין של ראש. המקור לכך הוא בפסוק, בו נאמר: "וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יָדָךְ" ורק אחר כך "וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ". קדימת התפילין של יד איננה רק קביעה שרירותית, אלא היא מסמלת את הדרך הראויה בעבודת ה'. גם היהדות מתחילה מהלב (תפילין של יד מניחים כנגד הלב), וצריכה להתבסס קודם כל על יראת השמים שבלב. רק אחר כך יש מקום להיגיון שבמוח, להבנה השכלית. מובן, אפוא, כי בקיום מצוות הרגש מופיע ראשון, ואחר כך אפשר להתעסק עם המוח. קדימת התפילין של יד תקפה גם בהיבט אחר. חכמים מסבירים, כי גם הקב"ה מניח תפילין. אמנם לא מדובר בקוביות ורצועות שחורות, אלא התפילין של הקב"ה הם עם ישראל. הבעל שם טוב מסביר, כי תפילין של יד

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

הם האנשים הפשוטים, המלאים במידות טובות ויראת שמים, ואילו תפילין של ראש הם תלמידי החכמים, השוקדים על הבנת התורה באמצעות השכל. גם במקרה זה, תפילין של יד קודמים לתפילין של ראש. כלומר, בעלי מידות טובות קודמים לתלמידי חכמים. פעולות פשוטות לכאורה, הנעשות מתוך תמימות וכוונה טהורה של יהודי מגיעות עד למעלה-מעלה עד כסא הכבוד (הרב חיים הבר).

פָּךְ בָּחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְהִיּוֹת לּוֹ לְעַם סִגְלָה מִפְּלֵי הָעַמִּים (ז,ו)

העם היהודי, עם סגולה הוא, והגם שלפעמים יש חלקים ממנו המנסים להתחמק מהגדרה זו ולהשיל את הכתר הנוצץ מעל ראשם, במקרים רבים הם חוזרים אליו, מרצונם או שלא מרצונם. יהודי אחד סיפר, שלפני קרוב ליובל שנים הוא התגורר בישוב בארץ ישראל שכמעט כל תושביו היו שומרי שבת. אף הקפידו על כך שמכוניות לא יכנסו בשערי הישוב מכניסת השבת ועד ליציאתה. והנה, בשבת אחת, נכנס אחד התושבים לבית הכנסת וכולו נסער ונרגש. סיפר היהודי שבפסי הרכבת, שהיו סמוכים מאוד לישוב, מתנהלת ברגעים אלה עבודה לתיקון המסילה. המתפללים הזדעזעו מחילול השבת בפרהסייה שנעשה בקרבת מקום מגוריהם, ובפרט על ידי גוף ציבורי, ויצאו כולם- בצוותא חדא - אל מסילת הרכבת, כדי לעצור את העבודות. קבוצת המתפללים עמדה על הפסים ולא אפשרה לפועלים לבצע את העבודה. מקצתם מחו בקול גדול על חילול השבת, ומקצתם מנעו בגופם את המשך העבודות. המתפללים ניגשו אל מנהל העבודה שהיה במקום ותבעו ממנו להפסיק את העבודה. האמינו לי, "השיב המנהל", שגם אני הייתי רוצה לשבת כעת בביתי בשקט ובמנוחה, אבל מה אעשה ואני כפוף להוראות הממונים עלי, אם תביאו לי אישור להפסיק את העבודות, אשחרר ברגע זה את כל הפועלים ואלך הביתה!" לרגע השתררה במקום מבוכה קלה. לפתע יצא מתוך הקבוצה יהודי נמוך קומה ורזה, שהיה ידוע כאחד המתפללים השקטים, שבדרך כלל אינו משמיע את קולו בבית הכנסת בשום ויכוח או עניין ציבורי. הוא התקדם לעבר מנהל העבודה, הפשיל את שרוולו ופנה אל האיש בזעקה: "לאיזה אישור אתה ממתין?" הנוכחים היו בטוחים שהאיש הפשיל את שרוולו כדי להרים את ידיו על מנהל העבודה ולהכותו כהוגן על שהעז להפריע את מנוחת השבת. אבל היהודי הנמוך המשיך וצעק: "האם אתה זקוק לאישור לכך שאנחנו יהודים ונצטוו בתורה על שמירת השבת? הנה לך, כאן על זרועי חקוק מספר המוכיח לך שאנחנו יהודים, כאלף עדים! מספר זה נחקק על זרועי באושיץ. האם זה לא מספיק לך כדי להגיע למסקנה שאסור לנו לחלל שבת?..? ומנהמת ליבו הפצוע הוסיף: "ראה, הנה כאן כתוב שאנחנו יהודים, ויהודים צריכים לשמור שבת!" האנשים שהיו במקום הופתעו למשמע דברי המתפלל, אבל מה שקרה אחר כך זעזע את כולם עוד יותר, גם את המתפלל הנמוך, שאולי לא המתין לתגובה שכזו ממנהל העבודה. המנהל החוויר כסיד ונאלם דום. לא היה בכוחו להוציא הגה מפיו. לאחר דקה התעשת ופרץ בבכי נסער.. גם הוא הפשיל את שרוולו והציג בפני הנוכחים את המספר שהיה חקוק על זרועו! בתגובה ספונטנית התנפל מנהל העבודה על היהודי הנמוך, חיבקו ונישקו ואמר לו: "אחים אנחנו! אחים לאותו עם קדוש! אני מבטיח לך, מהיום והלאה אני שומר שבת, עם או בלי אישור מהממונים עלי. הממונה היחיד יהיה מעתה רק הקב"ה! לאחר כמה דקות לא היה אף פועל אחד על המסילה. כולם הלכו הביתה- עם סגולה (עלינו לשבח).

וּמִשְׁלָם לְשִׁנְאָיו אֶל פְּנֵיו לְהֶאֱבִידוֹ לֹא יֵאָחַר לְשִׁנְאָו אֶל פְּנֵיו יִשְׁלָם לוֹ (י,ז)

רש"י: מסביר כי הפסוק מדבר על הרשע שהקב"ה משלם לו בחייו גמולו הטוב כדי להאבדו מן העולם הבא. האור החיים הקדוש זיע"א מקשה: למה אמר "שנאיו" לשון רבים וגמר "פְּנֵיו לְהֶאֱבִידוֹ" לשון יחיד? ומתריך: ואולי כי טעם אומרו לשון רבים, כי לא ישלם לרשע אֶל פְּנֵיו, אלא כשיראה כי לא הוא בלבד שונא אלא גם הבאים ממנו (צאצאיו), ומכאן אין לו תקוה, ולכן נאמר וּמִשְׁלָם לְשִׁנְאָיו לשון רבים. ואם אין הרשע בא ברבים אלא הוא לבד שונא ולא הבאים אחריו, יתחכם ה' עמו ולא יאחר לו בעולם הזה לשלם לו עונשו כדי שלא ירשיע עוד ותאבד תקותו אלא ימהר לשלם לו מיתה שהוא חייב בה או יסורין כיון שיש לו תקוה שיזכה באמצעות בנו כי "ברא מזכה אבא" (סנהדרין קד,א).

הקמנו אתר בשבילכם: (שיעורי תורה, עלונים): shayolamot.weebly.com

בע"ה זיווג הגון, בריאות פרנסה והצלחה: לשגיא בן מרים, עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אמיר בן פנינה, ענבל בת פנינה, הדר בת נילי, הילה בת אסתר, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, הדר בת ויויאן, רות בת אורלי, גיא בן חוה, חמוטל בת ויקטוריה. רפואה שלמה: לציפורה בת מורוור, לציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, משה בן שושנה, יוסף בן ציפורה. לעילוי נשמת: הרב יוסף שלום בן אברהם אלישיב זצוק"ל, הרב ניסים טולדנו זצוק"ל, ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל.